

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Middelalderen (Sluttet.)

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 51.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245239864528/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Danskere og Nordmænd

de, thi i den næste Menneske-Alder, som var Kong Ælfreds Dage, fortæller Asser, at hans Sønner nu huserede i England og førde et Blod-Banner, hvori deres Systre havde baldyret en Ravn til et underligt Seiers-Tegn^{*)}. Uagtet imidlertid Angel-Sachser og Islændere ogsaa er enige om, at Lodbrog faldt i England, hvor hans Sønner grusomt hevned hans Død paa Kong Ælle i Northumberland og satte sig fast i York, ja, uagtet hans Islandske »Døds-Sang«, det saakaldte Krage-Maal, er en vitterlig Ting, saa er dog Regner Lodbrog selv, historisk talt, en meget mistænkelig Person, blandt Andet fordi hans Sønner er saa mange og rase saa længe, at Man faaer ondt i Hovedet af at tænke derpaa. Tingen er da formodentlig, at enten førde Fleer det Tilnavn »Folke-Skræk« (leod-broga), som Saga-Mændene, efter løierlig Sædvane, har gjort til et Par laadne Buxer, eller ogsaa var det Blod-Banneret selv der hedde Lod-Brog, ligesom vort Kors-Banner endnu hedder Danne-Brog.

Hos Saxo er for Resten Regner Lodbrog samtidig med den Jydske Kong Harald (Islændernes Klak-Harald), som lyede til Keiser Ludvig den Fromme om Hjælp mod sine Med-Beilere til den Danske Krone, og lod sig døbe i Mainz (826), hvorved Begyndelsen skedte til Christendommens Indførelse i Danmark, skøndt vi først henved 200 Aar senere, under Knud den Store, finde den herskende i Riget. Skulde Man slutte heraf, maatte Man troe, enten at de Danske var meget haarde Halse, eller at de havde meget slette Evangelister, men dog vilde Man i begge Tilfælde tage mærkelig fejl[†]; thi allerede i Sven Tveskiægs Dage sagde Olav Tryggesøn om de Danske: det er blødsødne Karie^{**)}, og at Ansgar (Æsger) fra Korvei, som bærer Navn af »Nordens Apostel«, kom de gamle Evangelister nærmere end nogen Prædikant gennem mange Aarhundreder, derom er hans Levnets-Beskrivelse af Rimbirt, Discipelen, han elskede, et gyldigt Vidnesbyrd. For hvem der ikke kiender Bogen, maa dette[‡] vel klinge mistænkeligt, da, naar Man turde troe deres lovtalende Discipler, var ikke blot Augustin og Winfred, men hveranden Vinkel-Helgen nærved at være Apostlernes Overmænd; men naar Man

*) Ælfreds Levnet af Asser S. 33.

***) Olav Tryggesøns Saga i Holmskringle K. 122.

† 2. Udg. »ville man imidlertid heraf slutte, enten . . . eller . . . da vilde man i begge Tilfælde osv.« ‡ H. »der«

Danskere og Nordmænd

hos Rimbært, istedenfor de sædvanlige Lovtaler og Barnagtigheder, seer Billedet af en dybt bevæget, for sit Kald og Martyr-Kronen indtil Sværmeri begejstret Munk, og betænker, hvilket Indtryk han maa have gjort paa sin kiære Discipel, for at denne, ved en besynderlig Undtagelse, kunde opfatte og fremstille ham saaledes, da maae vi tilstaae, at Danmark havde samme Lykke med Stamfaderen til sit Præsteskab, som, efter Skjold-Sagnet, med ham til Konge-Slægten. Da nu Rimbærts Vidnesbyrd tillige er gyldig Hjemmel for, at ikke blot blev der i Ansgars Dage hygt Kirker i Slesvig og Ribe, men [at] i de fyrrættive Aar, han rygtede sit store Ærende, var det ham, paa et lille Øieblik nær, aldeles uformeent at omvende alle dem, han kunde, saa maa Langdraget nødvendig have havt ganske egne Grunde, hvoriblandt det aabenbar var En, at Kongerne, i det Mindste til Gorm den Gamles og Harald Blaatans Dage, lod Troen og Guds-Dyrkelsen, som det sig altid burde, være en fri Sag. Det Samme var imidlertid, som vi veed, Tilfældet i Engeland, hvor Døbeisen dog kun medtog halv saa lang Tid, og desuden trak det i Danmark ikke blot langt ud, men Man hører efter Ansgars og Rimbærts Dage slet intet til den Danske Christendom, før der stemmes op med Jammer-Klagen over Gorm den Gamle, først i det Tiende Aarhundrede, som gruelig forfulgte den, saa denne Kiends-Giærning ved et Folks Daab, der endnu i det Nittende Aarhundrede holder fastere paa Daabs-Pagten end noget Andet, bliver først forklarlig, naar Man kiender Danskerne, og har opdaget, at hvor alle Mand gaaer i Kirke er det Meste immer Skin og Skygge.

Intet Folk har nemlig mindre Sands end det Danske for »Skin og Skygge» af Aandelighed [Aand og Sandhed], saa naar ikke Kong Knud og hans Angel-Sachsiske Præster havde taget dem alvorlig af Sagen, var Mængden her, især paa Øerne, vel aldrig blevet døbt, og hvem der desuden, som de Danske i Almindelighed, er lidt dørske af Natur og skal have alt Aandeligt igiennem Hjertet, maatte nødvendig, hvor dybt end Evangeliet rørte dem, blive sene til øiensynlig at rette sig derefter, ja, vidste vel ikke selv ret, om de troede, før Troen blev forfulgt. Endelig maatte hos et saa kvindeligt Folk baade den gamle Vane være næsten uovervindelig, og Evangeliets Trøst en Tidlang synes ret godt forenelig med en Slump Afguder, saa det undrer os hverken at læse hos Wittekind,

² H. 276c